

”Några ord om undervisningen i aritmetik”.

Under ofvanstående, minst sagdt besynnerligt valda titel har en författare, som döljer sig under den föga genomskinliga signaturen —i— i sista (nionde) häftet af Pedagogisk tidskrift insänt en uppsats, som rätteligen borde kallas: ”apoteos af hr K. P. Nordlunds exempelsamling”.

Innehållet i denna uppsats skulle vi vilja sammanfatta ungefär på följande sätt: Hrr kritici säga visserligen, att K. P. Nordlunds exempelsamling är en *god* bok, till och med att den är en *utmärkt* bok, men de begripa ej *hur* utmärkt den är, då de våga att någon gång med beröm anmäla en aritmetisk lärobok utan att samtidigt vid alla möjliga och omöjliga tillfällen framhålla, att K. P. Nordlund har utgifvit en utmärkt exempel-samling.

Jag tillstår att när jag först genomläste hr —i—:s uppsats, hade jag verkligen litet svårt att förstå den: jag hade anmält en ”metodisk vägledning i räknekonsten för lärare och lärarinnor”, och får då till min förvåning höra, att jag glömt bort ett arbete af Nordlund. Min första tanke var då naturligtvis: ”skulle det verkligen vara möjligt, att Nordlund utgifvit något dylikt, för mig obekant arbete, som skulle vara så förtjänstfullt”, och jag längtade allvarsamt att göra bekantskap därmed; men jag blef sviken i mina förväntningar: det arbete som gjordes så mycket väsen af, var helt enkelt Nordlunds *exempelsamling*. I denna finnes nu visserligen inströdda en och annan definition och förklaring, men att boken därför skulle på något sätt kunna eller vilja göra anspråk på att sättas vid sidan af en metodisk vägledning vid undervisningen, kunna vi ej förstå, utan förefaller det, som om denna bok vore för hr —i— hvad koranen är för de rättrogne, böckernas bok, så att om någon med beröm anmälde t. ex. en lärobok i astronomi, så skulle hr —i— anmärka, att det vore orättvist att ej därvid nämna K. P. Nordlund, i hvars bok sid. 62 förekommer följande:

”*Anmärkning*. Planetbanorna äro i verkligheten ej fullt cirkelformiga, utan elliptiska, och solen befinner sig i en punkt som utgör den ena brännpunkten i hvarje planetbana. Planetbanornas plan sammanfalla ej håller med hvarandra, utan bilda vinklar med hvarandra.”

Men lika litet som en dylik anmärkning kan berättiga boken att nämnas vid sidan af en astronomisk lärobok, lika litet göra några inströdda definitioner, att den bör nämnas vid sidan af en metodisk handledning vid undervisningen i aritmetik.

Men ej blott alla redan utkomna böcker anser hr —i— att hans koran skall kunna ersätta, det är äfven förmätet att säga sig vilja framställa nya definitioner m. m., då K. P. Nordlund redan på 8 rader uttömt allt, som härom kan vara att säga, och detta påstår hr —i—, fastän han själf säger, att det är omöjligt för honom — såsom icke matematiker ex professo — att ens underkasta Nordlunds exempelsamling en granskning.

Det vore därför kanske icke så olämpligt, om undertecknad, som är matematiker "ex professo", skulle upptaga den kastade handsken och litet närmare taga de anförda Nordlundska definitionerna i skärskådande.

Låt oss taga additionens definition: "Att finna det hela, då delarne äro gifna, kallas att addera."

Likasom vi mot Nicolaisens definition anmärkte att den uteslutande gaf en tal-addition, likaså anmärka vi att Nordlunds egentligen blott definierar *geometrisk* addition, t. ex. addition af linier, ty om jag t. ex. har 6 äplen och 5 päron och adderar dessa till "11 frukter", så äro dessa "11 frukter" egentligen ej något "helt": "det hela" är blott ett sämre, oegentligare *ord* för hvad som vanligen kallas "summa", och likaså är ordet "delarne" blott ett oegentligare ord för "addenderna", "termerna". Men om vi således för dessa båda oegentliga *ord* insätta exakta och säga: "Att finna summan, då addenderna äro gifna, kallas att addera", så finna vi ögonblickligen, att vi hafva framför oss en cirkeldefinition. Naturligen falla de öfriga anförda tre definitionerna på samma gång som denna.

Sens moralen är sålunda den, att äfven lektor Nordlund kan begå ett fel, ingen bok är ofelbar; men det är ej häller Nordlund själf, som gjort anspråk på ofelbarhet, det är hr —i—, som gjort honom den minst sagdt tvetydiga äran att göra det för hans räkning.

Slutligen skulle vi vilja fråga hr —i— *huru många gånger* det kan anses nödvändigt, "att någon matematiker ex professo må företaga sig att på grundligare sätt än för insändaren varit möjligt underkasta Nordlunds räknebok en välvillig granskning"? Vi vilja nämligen knappast misstänka, att hr —i— skulle vara okunnig om Hultmans kritik (Mat. Tidskrift 1:sta årg. sid. 242), hvilken till yttermera visso medföljer Nordlunds bok för att den ej ens skall vara oåtkomlig för dem, som ej vilja "göra sig besvär" att leta efter hvad som är "begrafvet" i gamla tidskrifter utan hällre vilja klaga öfver att *det* icke existerar, som ej fallit dem själfva för ögonen!

Ad. Meyer.